

FÓRUM

MAGYAR ZSÓKA

A Házzsabályon túl

Az előadás-sorozat általános bemutatása

Az Országgyűlés Hivatala Törvényhozási Igazgatósága az Országgyűlés munkája iránt érdeklődő egyetemi hallgatók, oktatók, kutatók számára is nyitott, illetve a parlament munkatársai elméleti parlamenti jogi ismereteinek bővítése érdekében négy féléves parlamenti jogi előadás-sorozatot szervezett A "Házzsabályon túl" címmel. Így – immár második alkalommal – nem országgyűlési képviselőkkel, hanem egyetemi oktatókkal, kutatókkal és hallgatókkal telt meg a méltán híres Vadászterem.

Beszámolómban áttekintést kívánunk adni a rendezvény céljáról, bemutatjuk, hogy a szervezőt milyen indíttatás vezette a konferencia-sorozat megszervezésére, miért tér el ez a megszokott értelemben vett tudományos konferenciáktól, valamint röviden ismertetjük a már lezajlott két előadással kapcsolatos főbb előadói észrevételeket, javaslatokat is. Olvasóinknak érdemes lesz nyomon követni a Parlamenti Szemle e rovatát, hiszen rendszeresen tudósítunk a rendezvény-sorozat egy-egy állomásáról.

A 2016. február és 2018. február között havonta megrendezésre kerülő előadás-sorozat célja, hogy – tekintettel az elmúlt évek szabályozási változásaira is – a közjog egy nagyon fontos részterületére, a parlamenti jogra irányítsa a figyelmet. Az aktualitást tehát a Tisztelt Ház keretei között a közelmúltban lezajlott azon parlamenti jogi megújulás adta, amely a 2012-ben hatályba lépett Alaptörvényhez, az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvényhez és a 2014-es új Házzsabályhoz köthető. Már a konferenciasorozat címe is nagyon beszédes, hiszen a parlamenti jog bástyáját képező Házzsabályon túl az előadásokban helyet kapott a politológiai, a történeti aspektusok bemutatása és a nemzetközi összehasonlítás is, valamint sor kerül olyan új témák vizsgálatára, mint az érdekérvényesítés vagy az átláthatóság. Mindez természetesen a klasszikus szervezeti, jogállási, funkcionális megközelítés ismertetése mellett hallható az előadások keretében. Az előadás-sorozat tematikáját tekintve a következő négy szemeszterre osztható: az „alapozás”, az „elmélyítés”, a határterületek vizsgálata és a nemzetközi kitekintés. Félévente egy-két alkalommal újszerű formában egyfajta „duett előadásra” kerül

sor, amely lehetőséget ad az előadók közti reflexiókra is. Az előadások szerkezete is sajátos megközelítést tükröz, mivel az első néhány percben egy személyes bevezető beszélgetés zajlik le, amelynek révén a jelenlévők megismerhetik az előadók életpályáját, motivációjukat az alkotmányjogi karrier választásával kapcsolatban. Ezt követően kerül sor az előadásra, kitérve a következő szempontokra: elméleti megalapozás, nemzetközi kitekintés, a hatályos szabályozás és gyakorlat bemutatása, voltak-e változások az adott szabályozásban, ezek milyen célokat szolgáltak, az előadó változtatásokkal egyetért-e, vannak-e esetlegesen *de lege ferenda* javaslatai. A hallgatóság soraiból az előadás alatt írásban megfogalmazott kérdéseket a moderátorok teszik fel az előadóknak, valamint ismertetik az ún. fogaskerék-kérdéseket. A fogaskerék-kérdés lényege, hogy az előadók az utánuk következő előadóknak egy általuk kiválasztott témában kérdéseket tegyenek fel, így a meghívottak egymás véleményét is megismerhetik, ami hozzájárul az előadás interaktív jellegéhez.

Az előadók, a szakértők kiválasztása a szakterületre (kutatási területre) tekintettel, de az egyetemek megfelelő reprezentációjának biztosítására figyelemmel is történt. Az előadás-sorozat egyebek mellett az egyetemek alkotmányjogi tanzségein kerültek meghirdetésre. Ugyanakkor a rendezvénynek saját Facebook oldala is van, így az előadások témája bárki számára nyomon követhető. A szervezők a külső résztvevőket előzetes regisztráció után várják az eseményre, amelyről bővebb információkat az Országgyűlés honlapján és a Facebook oldalon is találhatnak az érdeklődők.

A rendezvény jelentőségét mutatja, hogy a parlamenti nyitott kapuk eszméje mögé fővédnökként felsorakozott Kövér László házelnök és Gulyás Gergely, az Országgyűlés törvényalkotásért felelős alelnöke is. A rendezvénysorozat első előadását Gulyás Gergely alelnök nyitotta meg, és úgy fogalmazott, hogy egy kétéves vállalkozás vette kezdetét. Kövér László házelnök nevében is megköszönte az előadóknak, hogy elfogadták a felkérést, és a havi rendszerességgel megrendezendő előadásokon az Országház falain belül kamatoztatják munkájuk gyümölcsét. Gulyás Gergely alelnök kiemelte, hogy az Országgyűlés az ország legfőbb népképviselői szerve, amelynek feladata az Alaptörvény és a törvények elfogadásán, illetve a legfőbb közjogi tisztségviselők megválasztásán túl, hogy a demokratikus közélet alkotmányos alapokon álló fóruma legyen. A közjogi kereteket tartalommal a nép által szabadon választott képviselők töltik ki, közvetetten viszont azok a választópolgárok, akik négyévente a parlamentben folyó munkát a Kormány és az ellenzék tevékenységét értékelve a megbízás legitimitását megalapozzák. Így a közvetlen hatalomgyakorlóknak közvetett, a közvetett hatalomgyakorlóknak pedig közvetlen ráhatása van mindarra, amik a közéleti viták kereteit, színvonalát és eredményeit meghatározzák. Mindezek értékeléséhez – és különösen a keretek meghatározásához – a jogtudomány képviselőinek meghallgatása, véleményük figyelembevétele megkerülhetetlen fontosságú,

hangsúlyozta az alelnök. A demokratikus világ különböző közbizalmi rendszerei, de különösen a parlamentáris demokráciák mindenütt jogi válaszokat keresnek arra, hogy a politika professzionális világából adódó párt- és frakció-vélemény meghatározóvá válása hogyan viszonyul a lelkiismeretnek való kizárólagos alárendeltség és a szabad mandátum elvéhez. Miként biztosítható egyszerre a hatékony kormányzás és az ennek az ellenőrzésére hivatott parlamenti kontroll? Hol ér véget az Országgyűlés törvényalkotási monopóliuma, és hol kezdődik a kormány jogalkotási felhatalmazása? Hogyan tud a törvényhozás a globalizáció világgazdasági viszonyai között szükség esetén azonnali döntéseket hozni úgy, hogy az ennek érdekében megalkotott kiskapuk ne válhassanak főbejárattá? Miként kell biztosítani az országgyűlési és képviselői munka átláthatóságát, korlátozni vagy átláthatóvá tenni a nagy jelentőségű döntéshozatalt mindig és mindenhol megkörményező érdekcsoportokkal való kapcsolattartást? Mi a viszonya a törvényhozásnak a jogállam más kiemelt fontosságú intézményeihez, az Alkotmánybírósághoz, a bíróságokhoz, illetve a Kormányhoz? Hogyan kell összeegyeztetni a média teljes nyilvánosság iránti igényét az Országgyűlés zavartalan és méltóságot igénylő működésével? Gulyás Gergely alelnök szerint olyan kérdések ezek, amelyekre – mint a nemzetközi gyakorlatban is látjuk – sokféle válasz adható, és a lehetséges válaszok tudományos megalapozottsága teszi leginkább vélelmezhetővé a felelet helyességét. A tudományos megalapozottság sem pótolhatja azonban azt a minimális demokratikus közmegegyezést, amelynek mértéke mindennél nagyobb kihatással van az alkotmányos intézményekbe vetett bizalom mértékére. Az alelnök azzal zárta beszédét, hogy az előadássorozat az előremutató, konstruktív tudományos megoldások felmutatása szempontjából jelenthet komoly segítséget a közjogtudomány világának éppúgy, mint az Országgyűlésnek és az országgyűlési képviselőknek.

Kukorelli István előadása A parlament alkotmányjogi megközelítése és legitimitása címmel

Az előadássorozat felépítésének megfelelően a személyes bevezető beszélgetés keretében Kukorelli István, a konferenciasorozat első előadója az alkotmányjogi pályával kapcsolatos motivációjaként elmondta, hogy nem tudatos választás volt számára a jogi egyetem, viszont hamar megszerette alma materét, és ebben meghatározó szerepe volt egykori oktatóinak is, például Schmidt Péternek, Király Tibornak, Brósz és Pólay professzornak. Az érdeklődő hallgatóból kiváló oktatóvá lett Kukorelli István professzor éppen az előadás napján dolgozott immár negyvenedik éve az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán. A parlamenti joggal először akkor találkozott testközelből, amikor a diákkör – amelynek ő is tagja volt – egy gyakornoki program keretében felkérést kapott a parlamenti naplók rendszerezésére. Az 1945–1947-es nemzetgyűlési naplót a mai napig őrzi, és már akkor is érdeklődéssel olvasta, hogy abban az időben hogyan

működött a parlamentarizmus. 1988-ra tudatosan fordult a közjog tudománya felé, a kandidátusi disszertációja a parlamenti képviselők jogállásáról szólt. Megbízatai közül az Országos Választási Bizottságot és az Alkotmánybíróságot emelte ki, de szép korszakként emlékszik vissza azokra az időkre is, amikor részt vehetett a rendszerváltozás utáni Alkotmány megszövegezésében. A rendezvény szervezői nem is találhattak volna jobb helyszínt, mint a Vadászterem, hiszen éppen ez adott otthont a Nemzeti Kerekasztal plenáris üléseinek is, ahol a harmadik oldal képviselőjeként az Alkotmány kodifikációjában személyesen is közreműködhetett, számolt be a professzor. Úgy fogalmazott, különös kegy az övé, hiszen ritka az, ha egy alkotmányjogász számára megadatik az a hármasság, ami az ő szakmai pályafutását keretezi: írhatta, védhette és oktathatta az Alkotmányt.

A rövid személyes beszámolót követően Kukorelli professzor A parlament alkotmányjogi megközelítése és legitimációja címmel tartotta meg előadását. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a parlamenti jogot az alkotmányjog önálló, nagy jelentőséggel bíró részterületének tartja, és csak az alkotmányos parlamenti joggal a tarsolyunkban közelíthetjük meg a parlament intézményét, akármilyen irányból vizsgálódunk is. A parlamenti jog szűkebb területére, a Házzsabályra irányítva a figyelmet a professzor kritikai értékelő alapon megjegyezte, hogy sajnálatosnak tartja, hogy a Házzsabály abban az értelemben eltűnt a parlamenti jogból, hogy az új Alaptörvény T) cikke nem sorolja fel a jogszabályok között, csupán egyfajta felhatalmazást ad az Országgyűlésnek arra, hogy házzsabályi rendelkezésekben állapítsa meg működésének szabályait és tárgyalási rendjét. 1790 óta a történeti alkotmány vívmánya volt, és nemzetközi összehasonlításban is elfogadottá vált, hogy önálló jogforrásként tekintsenek a Házzsabályra, amelynek helyét a jogforrási hierarchiában az Alaptörvény és a törvények között lehetne megtalálni. Kukorelli István szerint minél tágabb értelemben tekintünk a parlamenti jogra – azaz részének tekintjük mind a választójogot, mind a frakciójogot –, annál több alkotmányossági kritérium fogalmazódhat meg a demokratikus parlamentek működésével szemben. Eszerint a demokratikus választási rendszer kell hogy adja az Országgyűlés legitimációját, hatásköre alkotmányosan védett kell hogy legyen, a szervezeti és működési feltételeit pedig demokratikus házzsabályi rendelkezéseknek kell biztosítaniuk, egyúttal a képviselőket szabad mandátum kell hogy megillesse.

Az Országgyűlés törvényben biztosított hatásköre védelmének mindig jelentős szerepet tulajdonított a professzor, mivel álláspontja szerint a tényleges hatáskör ad hatalmat minden alkotmányos intézménynek. Ebben az értelemben a parlament nagyhatalom, hiszen a különböző törvényekben biztosított hatásköreinek száma nagyjából négyezerre tehető. Kifejtette, hogy alkotmánybíróként közel háromezer alkotmánybírói döntés meghozatalában vehetett részt, amelyből körülbelül ötszáz népszavazási kezdeményezéssel kapcsolatos döntés volt, ezért ebből az aspektusból is értékelni tudja azt, hogy mit jelent a parlament hatásköreinek védelme – nem elvitatva a közvetlen demokráciagyakorlás jelentőségét. Világossá kell tenni

ugyanakkor, hogy a parlament a népszuverenitásból eredő, törvényben biztosított hatásköreit gyakorolja, de maga az Alaptörvény a szuverén, és a parlamentre nézve is fékek és ellensúlyok vannak egy alkotmányos rendszerben. Kukorelli István mind alkotmánybíróként, mind alkotmányelméleti megközelítésből úgy véli, hogy nagyon lényeges a hatáskör védelme, ugyanakkor tisztán kell látni ezeknek a hatásköröknek a korlátait is. Példaként említette a parlament törvényalkotási hatáskörét és feltette a kérdést, hogy megfelelő irányba megy-e a magyar parlament ezt a funkciót tekintve. A dilemma oka kettős alapon nyugszik, egyrészt a bizottsági rendszer átalakítása lehet a probléma gyökere, másrészt úgy véli, hogy 1990-től napjainkig Magyarországon a törvények útján való hatalomgyakorlás jelentős mértékben felerősödött. Mindemellett a kormányzás sokszor gyorsított törvényekben rejtőzködik, amely mögött nem tapasztalható a közakarat kifejeződése. Felhívta a figyelmet a felelős kormányzás rendeletalkotási jogára, amelynek fokozottabb gyakorlását a törvényalkotás védelmében ildomosnak tartaná, amennyiben ez a rendeletalkotási folyamat megfelelő garanciákkal övezett. Ahogy Bibó István is kifejtette 1947-es akadémia székfoglalójában „[a] törvényhozásnak mindennemű általános szabályalkotással való azonosnak vétele azonban sok félreértést és zavart okoz”. A képviselők jogállásával kapcsolatosan kiemelte, hogy a szabad mandátum tétele mellett fontosnak tartja az összeférhetetlenség intézményét is, mint ahogy Zsedényi megfogalmazta az összeférhetetlenség „[a] magyar törvényhozás lelki függetlenségének alaptörvénye”. Hasonló jelentőségű a mentelmi jog, különösképp a félelem nélküli felelős szólásszabadság és annak garanciái. Az összeférhetetlenségről szóló új szabályokkal kapcsolatban rögzítette, hogy alkotmányosan a 2014 előtti és a jelenleg hatályos megoldás is igazolható, ugyanakkor egy differenciáltabb szabályozást is el tudott volna képzelni akként, hogy a törvény a kistépelülések polgármestereit nem zárta volna ki az országgyűlési képviselői tevékenység végzéséből. A polgármesteri tisztség és a képviselői tevékenység összeférhetetlenségének dilemmája elsősorban a nagyobb településeken és a megyei jogú városokban jelentkezik, hiszen ezek polgármesterei azok, akik nehezen tudnak egy időben eleget tenni a képviselői és a polgármesteri tisztségéből fakadó kötelezettségeknek.

A parlament alkotmányos megközelítésén túl, az előadás második felében Kukorelli István professzor a parlament legitimációjával kapcsolatos kérdéseket boncolgatta. A legitimáció eljárásjogi értelemben a képviselői mandátumokról szóló formális, vita nélküli határozathozatalt jelent, amely praktikusán a választással kapcsolatos beszámolókat után történhet meg. Ezzel a Tisztelt Ház törvényesen megalakultnak jelenti ki magát. A legitimáció anyagi jogi értelemben a választáson való állampolgári részvételhez kötődik, közjogi előírás és érvényességi kellék. A magyar választásokon a részvételi hajlandóság a közepesnél kissé gyengébb, nagyjából 61,4 %-os, amely a professzor szerint a „nincs kire szavaznom” problematikájával függhet össze. A jelenleg hatályos választójogi szabályozással összefüggésben üdvözölte, hogy az új választójogi törvényben is megmaradt a vegyes választási rendszer.

Az előadó Dezső Mártát idézte, aki szerint „[a] XXI. század választási rendszere a kiegyensúlyozottságra is törekvő vegyes választási rendszer, mert nemcsak közjogi értelemben ad legitim parlamentet, de társadalmilag is visszaigazolt összetételű parlamentet eredményez”. Ahogy ez már a kiegyezés idején megfogalmazásra került: a Tisztelt Ház nem más, mint a nemzet tükörképe.

Alkotmányjogi dilemmának tartja, hogy van-e ideális legitimitációt biztosító választási rendszer, hiszen közjogi értelemben bármely demokratikus választási rendszer adhat legitimitációt a parlamentnek. A választópolgároknak általában az a választási rendszer kedvez, amely minél egyszerűbb, átláthatóbb, akár levelezőlapon vagy az interneten keresztül is lehetővé teszi a szavazatok leadását. Kukorelli István e tekintetben inkább a konzervatív szemlélet híve, mert véleménye szerint a túl egyszerűvé tett választási rendszer utóbb törvényességi problémákat okozhat, ami a parlamenti legitimitációt kérdőjelezi meg. A választójogi szabályozást tehát nem az egyén érdekeihez, hanem a törvényesség követelményéhez kell igazítani, mivel az állam alkotmányos berendezkedését egy olyan választási rendszer szolgálja leginkább, amelynek alapját a szabad és demokratikus választások képezik, és a legitimitáció mellett kiegyensúlyozott képviseletet és stabilitást biztosít.

Szente Zoltán előadása Az országgyűlési képviselők jogállása, frakciók vs. szabad mandátum címmel

A konferenciasorozat második állomásaként Szente Zoltán Az országgyűlési képviselők jogállása, frakciók vs. szabad mandátum címmel tartott előadást. A bevezető személyes beszélgetés keretében elhangzott, hogy Szegeden járt egyetemre, és a professzort már egyetemi évei alatt is alkotmányjog érdekelte. A diploma megszerzése után mindenképpen Budapesten szerette volna folytatni szakmai életútját, tekintettel arra, hogy a legfontosabb közhatalmi szervek székhelyei már akkor is itt voltak, és úgy gondolta, hogy ezek tevékenységét csak helyben lehet a legelmélyültebben kutatni. E tevékenységét a rendszerváltozás után rögtön meg is kezdte a Magyar Közigazgatási Intézet falai között. Első kutatási megbízatását a közigazgatás parlamenti ellenőrzésének témájában kapta. Ez a tanulmány Soltész Istvánnak, az Országgyűlés akkori főtitkárnak kezébe került, aki – ahogy Szente Zoltán fogalmazott – felfedezte magának. Akkoriban indult el több parlamenti könyvsorozat, amelyekben rendszeresen publikált. A tematikus kötetekben elsősorban két témában alkotott, amelyekből az egyik a magyar közjogtörténet, a másik pedig az egyes parlamenti jogi intézmények nemzetközi összehasonlító elemzése volt. A közjogtörténeti tudásából máig táplálkozik, mivel véleménye szerint ennek köszönhetően lehet csak igazán megérteni egy parlamenti jogintézmény célját, emellett e tudás birtokában a jogintézmények fejlődését is egyszerűbben nyomon lehet követni. Angol és német nyelvismerete tette lehetővé, hogy a nemzetközi összehasonlító tudomány területén is kutatható, gyakran járt külföldön. A PhD tanulmányát

Bevezetés a parlamenti jogba címmel írta, amely azóta két kiadásban jelent meg, és a parlamenti jogban a messze legtöbbet idézett mű, fogalmazott a professzor. A két-kötetes alkotmánykommentár megírásában is aktívan közreműködött. Jelenleg két tanulmányon dolgozik, amelyekből az egyik az Országgyűléshez kötődik, emellett egy monográfiát készít, amelynek a címe a Parlamentek története. A mű a korai rendi gyűlésektől a modern népképviselői parlamentek kialakulásáig mutatja be a parlamenti jog fejlődését. Ezen túlmenően a heidelbergi Max Planck Összehasonlító Jogi és Nemzetközi Jogi Intézet és az oxfordi egyetem közös projektjeként részt vesz egy elektronikus összehasonlító enciklopédia megírásában, amelynek több fejezete is a nevéhez köthető.

Szente Zoltán professzor az előadását alapvetően a következő problémák, felvetések köré csoportosította: a szabad mandátum, mandátumegyenlőség, mentelmi jog, vagyon-nyilatkozattételi kötelezettség és a képviselői részvételi jogok korlátozása. A szabad mandátum elvével kapcsolatosan ezen túlmenően az előadó kifejtette, hogy a szabad mandátum elvének eltörlését átvitanak tartja, hiszen ez egy olyan jogintézmény, amely a parlament legitimációjához nélkülözhetetlen. Álláspontja szerint azonban a szabad mandátum megkérdőjelezése, valamifajta diszfunkcionalitás jele lehet a parlament működésében, amelyen nem eltörléssel, hanem változtatással kellene megjavítani. Nem tartja elképzelhetőnek, hogy egy választókerületen belül kezdeményezve a képviselők visszahívhatóak legyenek. Ezt abból a tételből kiindulva vezette le, hogy a képviselők a nép egészét képviselik, ezáltal egy szűkebb választóközösség által nem visszahívhatóak. A szabad mandátummal összefüggésben hangsúlyozta továbbá, hogy annak körvonalai egyre kevésbé meghatározhatóak, mivel a képviselők egzisztenciálisan függenek a frakciójuktól. A frakciók által meghatározott frakciószabályzatokat és az ezek megsértése nyomán a frakciók által kiszabható pénzbüntetést a szabad mandátum korlátozásának tartja. Úgy fogalmazott, hogy a frakciók alapvetően segítik a parlamentarizmust, de bizonyos esetekben az erőeltolódás a képviselői szabad mandátum rovására a frakciók felé kissé eltúlzott.

Szente Zoltán szerint, ha egy jogintézménynél valamilyen diszfunkció tapasztalható, akkor azt nem jogintézmény teljes felszámolásával, hanem átgondolt módosításokkal kell kezelni; ez mind a mentelmi jogra, mind a vagyonnyilatkozatokra vonatkozó szabályozásra helytálló megállapítás. A mentelmi jog eltörlésével kapcsolatban az egyik parlamenti párt részéről, illetve a sajtóban megfogalmazott felvetésekkel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy inkább a mentelmi jog erősítése lenne ildomos. Pozitív példaként említette a képviselői és polgármesteri tisztég szétválasztását, amely a polgármester-képviselők helyi érdekkijáró szerepét felszámolta.

Az előadó a főbb kritikai észrevételeit a képviselői részvételi jogok korlátozása kapcsán fogalmazta meg. Álláspontja szerint a plenáris részletes vita megszüntetése a képviselői részvételi jogokat korlátozza azzal, hogy csupán az adott tárgyaló bizottság tagjainak van lehetősége arra, hogy a részletes vita lefolytatásában részt

vegyenek. Kiemelte azt a jogtörténeti megközelítést, hogy már a XIII. században a modern parlamentek egyik normatív ismérve volt a részletes vita jogintézménye, és az új Házsabály hatálybalépésével a parlament éppen ezt a deliberatív funkcióját veszítette el. A professzor a képviselői részvételi jogok másik korlátjának a „blokk” szavazást tekinti. Véleménye szerint ez a szavazási metódus nem tükrözi a tényleges törvényhozói akaratot, torzul a határozathozatal azáltal, hogy a képviselők főszabály szerint a módosító javaslatokról az összegző módosító javaslat formájában egyetlen gombnyomással szavaznak, így nem tényleges, hanem stratégiai döntéseket hoznak, stratégiai szavazatot adnak le. Európai összehasonlításban ugyan a francia alkotmányjogban van hasonló példa, ám azt csak kivételes esetekben alkalmazzák, és akkor is belpolitikai viharokat kavarr, fogalmazott Sente Zoltán. További képviselői részvételi jogkorlátozásokként tekinti a Házsabályban található gyorsított jogalkotási eljárásokra is.

Az előadás megtartását követően a hallgatóság tehette fel kérdéseit, illetve a korábbi előadó, Kukorelli István is megfogalmazott fogaskerek-kérdést Sente Zoltánhoz. Az ezekre adott válaszokban kifejtette, hogy a parlamenti ciklus alatti frakcióalakítással összefüggő jelenlegi szabályozás sérti a szabad mandátum és az egyenlő mandátum elvét, mivel a frakcióalakítási jognak is egyenlőnek kellene lennie. A képviselői jogállással kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a strasbourgi bíróság előtt folyamatban lévő képviselői szólásszabadsággal kapcsolatos perben hozott elsőfokú döntéssel nem ért egyet, tekintettel arra, hogy a képviselői jogok nem emberi jogok, a bíróság pedig az Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikke alapján ekként kezelte a képviselői véleménynyilvánítást.

A konferencia-sorozat első két előadását összegezve elmondható, hogy a szervező egy olyan hiátust pótolta az alkotmányjogi közbeszéd területén, amely színteret ad a különböző jogtudományi megközelítések ütköztetéséhez. Ehhez méltó módon a parlamenti díszletek adják a háttérrel, főszereplői az alkotmányjog területén elismert előadók, szakértők. Visszacsatolva Gulyás Gergely alelnök megnyitójában elhangzottakra, az előadások bővelkedtek az olyan előremutató, konstruktív tudományos megoldások felmutatásában, amelyek komoly segítséget jelenthetnek a közjogtudomány világának éppúgy, mint az Országgyűlésnek és az országgyűlési képviselőknek. A szervezők örömeire nagy létszámú hallgatóság gyűlt össze, akik kérdéseikkel tovább színesítették az értékes tudást hordozó előadásokat. A résztvevők elégedettségüket fejezték ki, és egyidejűleg jelezték, hogy továbbiakban is részt kívánnak venni a rendezvényeken, amely egyértelműen azt mutatja, hogy az Országház falai között egy új típusú szellemi műhely van kialakulóban.

Magyar Zsóka óraadó tanár • Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc
Állam- és Jogtudományi Kar